ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ ԱԽՊԱՐ

Սէնէլիկի բէտէլի · · · · · · · 120
Ալթը այլըգը · · · · · · · 60
Սէնէլիք բօսթա ուճրէթի · · · · 30
Նէշիր բօսթասը · · · · · · · 80

Տէրճ խուլ. ճէք իլանաթ իչին սըրը ճա բազարլըգ օլունուր·
Ղազէթայա միւթէալլիգ խուսուսաթ իչին 3· ԹՕՒԱՅԵԱՆԱ միւրաճաաթ օլունա

Իտարէխանէմիզ Կէլօղլունեա ճատտէսի քէպիրտէ Թագսիմ ճիվարընտա Նօ· 65

ԱՍԻԹԱՆԷ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ

—

Էրմէնի բաթրիկի րիւթպէթլու էֆէնտի հազրէթլէրի՝ խարիճիէ միւսթէշարը Տատեան Արթին էֆ· հազրէթլէրիյլէ միւքէրրէրէն վուգու պուլան միւլագաթլարը ուզէրինէ, Կրօնական վէ Քաղաքական մէճլիսլէրի ազալարընը Մագըրքէօյիւնտէ քէնտի խանէլէրինէ տավէթլէ, աղտը էնճիւմէնի մէշվէրէթ իթմիշ տիր·

Միւշարիլէյհ բաթրիգ էֆ· հազրէթլէրի, Արթին բաշա հազրէթլէրիյլէ վուգու պուլան միւլագաթլարընըն նէթիճէսինի մէճլիսէ թէպլիղ իթմիշ, վէ պատէհու մապէյնի հիւմայունա թագտիմ օլունմագ ուզրէ քէնտիլէրինէ թէվտի խուլմիշ օլան թագրիրի թագտիմ իլէ, պունուն պազը մահէլլէրի թատիլ օլունարագ, Քաղաքական մէճլիս րէյիսի Ղազարոսեան Սահակ էֆէնտիյէ թէլիմ օլունմուշ, վէ էֆէնտիի միւմաիլէյհ տախի բաթրիգ վէքիլի էսպագ Մկրեան էֆէնտի իլէ պէրապէր Պէշիքթաշտա քէսլին Արթին բաշա հազրէթլէրինին գօնագլարընա կիտէրէք, մէզքիւր թագրիրի քէնտիլէրինէ թագտիմ էյլէմիշ տիր·

Իշպու թագրիր՝ ճումաա կիւնիւ ագշամ ուզէրի մապէյնի հիւմայունա պաշ քիթապէթի ճէլիլէսինէ արզ վէ թագտիմ գըլընմըշ տըր·

—

Ճումաա իրթէսի սապահը, րիւթպէթլու բաթրիգ էֆէնտի հազրէթլէրի՝ տավէթի մախսուսէ ուզէրինէ մապէյնի հիւմայունա ազիմէթ իթմիշլէր տիր·

—

Ճումաա իրթէսի կիւնքի Չրեւելքտէ պէր վէճհի աթի օգունմուշ տուր·

Մաէլմէմնունիյէթ պէեան իտէրիզ քի, զաթը հազրէթի Շէհրիեարի՝ րիւթպէթլու բաթրիգ էֆէնտի հազրէթլէրինին խաթրիֆաւրընը գապուլ պույուրմամագլա պէրապէր, պիր վագըթտան պէրու Պապը Ալի իլէ Էրմէնի բաթրիգխանէսի պէյնինտէ մուխապէրաթա էսաս օլան մէսէլէլէրին պիր ան էվվէլ թէսվիէսի խուսուսունու էմր ու իրատէ պույուրմալարըյլա, Էրմէնի միլլէթի հագգընտա տէրքեար օլան էլթաֆը պէտէրանէլէրինին տէլիլի ճէլիլինի իպրազէ, վէ թաշրա Էրմէնի էհալիսինին րէֆահ ու խաթըրճամը զըմնընտա տէրհալ թէտապիրի լազըմէնին իթթիխազը իչին տախի էվամիրի միւքասսիրէնին իթասընա հիմմէթ իլէմիշլէր տիր·

Մագամը սատարէթիւզմաէէ Գըրշէհրինտէն մէպուս թէլէկրաֆնամէ սուրէթի տիր·

Գում-գարու վագըֆըյի էսէֆ իշթիմալի ղազէթալարտա մաէթթէէսսիւֆ մէշհուտը պէնտէկեանէմիզ օլտու· Ճէնապը գատիրը գուեում, մէթպուի մուազզամամըզ վէլիի նիյմէթի ալէմ վէ Շէհինշահը սէթարէհարէմ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին էօմր ու իգպալ վէ շէվքէթի միւլիւքեանէլէրինի անէն ֆէ անա միւզէյյէտ վէ հէր տագըգ աօնը թէզէիտ պույուրսուն· Պիլճիւմլէ Էրմէնիան վէ միլլէթի սայիրէնին սաէէյի շէվքէթվատէյի զըլլուլլահիտէ ազուշը շէֆագաթինտա բէրվէրտէ օլան էվլատալարընա էպէվիյին խաէմէնէճէկի տէրէճէլէրտէ ֆէվգէլհատտ կէօրտիւկի միւզ ատալէթին վէ հալը րիֆահ վէ քէմալը խաթըրճամիյէ էաշատըգըմըզ թարիֆ վէ թավսիֆինտէն ուզճըզ ապիտանէմիզ պէհագգ աճիզ, վէ շու նիյմէթի ուզմանըն էտաի հագգը թէշէքքիւր վէ մէֆխարէթտէն հէր ֆէրտին նազիր օլտուղունու էզհէլ ու ճան սայիմա վէրտը զէպանը միւսատագալէ իտէն, վէ անլէրին էֆալը սէյյիէ քարիզանէ հարաքէթը նապէճալարը մուզայիրի տայիպի պէնտէկի օլտուղունտան, ճիւմլէմիզի միւթէէսսիֆ վէ մահզուն էյլէտիկինին արզըյլա, հէր ֆէրտ հագգընտա սէյյիան օլան հէր պիր մէրահիմի մալանիհաէէ վէ ուլուվիյեէթ վէ էշֆագը ֆէվգէլղաեէյի պիլճիւմլէ թէպաայը սատըգէնին գլուպինի էլհագգ լէպրիզի շուքրան վէ իֆթիխար իտէն սէվկիւլիւ Շէհինշահըմըզ վէլի նիյմէթի պիմիննէթիմիզ Էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին խաքիբայի ազտէսի միւլիւքեանէլէրինէ ումում միլլէթ նամընա իյֆայի ուպուտիյէթ վէ արզը սատագաթ էյլէրիզ, ֆէրման·

Ֆի 16 օղոստ· սէնէ 306

(Իմզալար)

—

ԱԶԴ

Վիեննական Մխիթարեանց ի Բանկալթի վարժարանը Սեպտեմբեր 3ին առաւօտը ժամը կէսին (եօթը կէսին ըստ Եւրոպացւոց) պիտի բացուի և նոյն օրը դասախօսութիւնները պիտի սկսին· Կը խնդրուի որ աշակերտները ժամանակին ներկայանան, որպէս զի իրենց կարգը չ'կորսնցնեն: Այս հրատարակութիւն առանձին հրաւիրատոմսի տեղ կը գործէ·

Հ· ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ Ծ· Վ· ԱԻԳԵՐԵԱՆ
Վարիչ

ԽԱՐԻՃԻԷ

—

Մ· ՎԱՏԻՆԿԹՕՆՈՒՆ ՆՈՒԹԳՈՒ

Ֆրանսանըն Լօնտրա սէֆիրի Մ· Վատինկթօն՝ պու սէնէ Ֆրանսանըն էսկի մէճլիսի ումումիսինէ րէյիս ինթիխապ օլունուպ, մէճլիսի մէզքիւր իճթիմալէրինին խիթամընտա էսալէթ միւթէսարրըֆը Թարաֆընտան քէշիտէ օլունան զիեաֆէթտէ, սէֆիրի միւշարիլէյհ մուհիմ պիր նութգ իրատ իթմիշ տիր քի, աթիտէքի ճիւմլէլէրինի նագլ իտէրիզ·

«Էֆէնտի'լէր, էհլի զիրաաթ վէ էրպապը սէնաիէ խիթապ իթտիկիմ հալտէ, քէմալը պախթիեարի իլէ պէեան իտէպիլիրիմ քի, քէնտի իթիգատըմճա, միւսատէթի մէմլէքէտէն պէրի տիր քի, Եվրոպա միւսալէհասը՝ պու կիւնէ գատար ասլա թահթը թէէմինտէ պուլունմամըշ տըր· Շիւպհէսիզ Պալգան նիմ ճէզիրէսինտէ սայիմա թամթուշմաեա իթթիհատը մահտէլէր պուլունմագտա տըր, լաքին քեաֆֆէյի տէվլէթլէրտէ, քեաֆֆէյի խարիճիէ նէզարէթլէրինտէ, հարիգ իյգա իտէպիլէճէք հիչ պիր շէյ եարամամագտա տըր· Միւշքիլ մէսէլէլէր չըգարմամագ վէ միւսալէհանըն մէնֆաաթը ազիմէսինի թէհլիքէյէ գօյմամագ ուզրէ հէր թարաֆտա պիր իթթիֆագ վար տըր·

«Քիմսէ, Ֆրանսանըն թէպարրուզ իթմէսի թամամի իլէմէտօր, զիրա մալումտուր քի, Ֆրանսա, քէնտիսինէ վէ գուվվէթինէ էմին օլուպ, քիմսէնին տէ թէհտիտ էյլէմէտօր: Պու ճիւմլէ իլէ, էֆէնտի'լէր, ֆիթիրաթը տուրմագ ըզըմընըզա վէ մէսախ վէ իգտամաթըմըզը գամիլ իթմէքլիկիմիզէ պու պիր սէպէպ տիլ տիր· Պիլաքիս սայիմա ուեանըգ տուրալըմ, վէ միւքէմմէլ օրտումուզը, չիմտիքի պուլունտուղու վազիէթտէ սագլանապիլմէք իչին, ֆէտաքեարլըգլարըմըզը սագընմայալըմ: Ֆրանսանըն գուվվէթի, Եվրոպա միւսալէհասընըն պաշլըճա թէմինաթտան պիրի տիր·»

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

—

Սօֆիա, 29 օգոստ·– Մ· Սթամպուլօֆ վէ Մ· Թօնչէֆ պու կիւն Ֆիլիպէտէն պուրայա ավտէթ իթմիշլէր տիր·

Պէլկրատ, 29 օգոստ·– Ավուսթրիա իլէ Սըրպիստան միեանընտա գուհուր իտէն միւշքիլաթըն էսասընտա պէր թարաֆ օլունաճաղը, վէ գօնթ Գալնօքինին պու պապտէ իթաի թէէմինաթ իթտիկի բիվաեէթ օլունուեօր·

Բարիս, 29 օգոստ·– Թուլօնտա մուվաղղէթէն պէքլէնիլէն Ինկիլթէրրա տօնանմաանըն իսթիգպալինէ իքի Թօրբիլ սէֆինէսի իզամ օլունաճագ տըր· Պաշիպէէ Նազըրը Սէնէկալտա պիր Թապուր պաշիբէէ բիեատէսինին թէէսիսինէ գարար վիրմիշ տիր·

Ֆրանսըզ ասքէրինին հալը սէֆէրէ վազը իչին իճրա իտիլէն թէճրիւպէլէր միւնասիպէթիյլէ Թապուր մէրքէզլէրինէ բէշիտէ օլունան քիւլլիեէթլի թէլէկրաֆնամէլէրտէն տոլայը Ալմանիա ղազէթալարընըն էնտիշէ իթմէլէրի ապէս օլտուղունու լա Ֆրանս ղազէթասը եազըեօր· Ալմանիատա օլտուղու կիպի, Ֆրանսատա տախի հէյէթի ասքէրիէնին իսլահը իչին չալըշըլմագտա օլտուղունու մէզքիւր ղազէթա իլավէթէն պէեան իտիեօր·

Գօլօնիա, 29 օգոստ·– Ռուսիա իմբէրաթօրուն՝ Ֆրանսա րէյիսի ճիւմհուրու Մ· Գարնօեա Սէնթ-Անտրէ նիշանընըն մուրասսա պիր գըթասընը իթա իթտիկինէ տայիր տէվէրան իտէն շայեա պի էսաս օլուպ, շայեայը մէզքիւրէ սահիհ օլմուշ օլսա իտի, պիլախիզ պիր սուի թէէսսիրի մուճիպ օլաճաղը տէրքեար պուլունտուղունտան, պու շայեանըն քիմէէր թարաֆընտան մէվգէի ինթիշարա վազ իտիլտիկինէ տայիր Ռուսիա իմբէրաթօրու Թարաֆընտան իճրա օլունան թէտգիգաթտան Ֆրանսըզլար թարաֆընտան շաի օլտուղու անլաշըլմըշ օլտուղունու Գօլօնիա ղազէթասը եազըեօր·

Բեթրէսպուրկ, 29 օգոստ·– Ռուսիանըն Տէբրիսատէքի սէֆիրի Մ· Նէլիտօֆ Իսթանպօլա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ տիր· Մ· Հիթրօվօ պուրաեա մուվասալէթ էյլէտի· Նէվա նէհրի տուն ագշամ ճօշուպ, ճիվարընտա պուլունան մահէլլէրի սու պասմըշ տըր·

Բէշթա, 29 օգոստ·– Մէճլիսի մէպուսան ազասընտան Մ· Ապրանի իլէ իթտիկի միւլագաթ հագգընտա բրէնս Պիզմարգըն մաէէթինտէ պուլունան զէվաթտան պիրինին՝ միւշարիլէյհ իլէ Մ· Ապրանի միեանընտա ճէրէեան իտէն միւքեալէմէնին նէշրի՝ բրէնս Պիզմարգա հագարէթ իտիլմիշ նազարը իլէ կէօրիւլտիւկիւնիւ պէեան իթտիկինի վէ Մ· Ապրանինին՝ պունու լաթիֆէ

գապիլինտէն օլտու զուն զանն իթ-տիկինի, վէ պու պապտէ պիր խէ-թա իթտիկի ճիհէթլէ, մէճլիսի մէ-պուսան ազալըզընտան իսթիֆա ի-տէճէկինի պէեան իթմիշ տիր։

Բարիս, 29 օգոստ.- Ավսթրիա իմբէրաթօրիչասը, պիր գաչ կիւն Բարիստէ իգամէթ իթտիքտէն սոնրա, տիւնքի կիւն Վիէննաեա միւ-թէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշ տիր։

Պիւքրէշ, 29 օգոստ.- Մէհաքիմ ազասը թայեինի հագգընտա մէճ-լիսի մէպուսան թարաֆընտան թաս-տիգ օլունան գանունը ճէտիտին մէվգբի իճրաեէ վազը խուսուսըն-տա հէյեէթի վիւքէլա միեանընտա պիր իսթիլաֆ զուհուր իթտիկինէ տայիր տէվէրան իտէն չայեա պի-ասլ ու էսաս տըր։

Գանունը մէզքիւր սեպտ.ին իպ-թիտասընտան իթիպարէն մէվգբի իճրաեէ վազ օլունարագ թայեինի լազըմ կէլէն մէմուրիյնի ճէտիտէ՝ հէնուզ Պիւքրէշէ ավտէթ իթմէ-միշ օլան հէյեէթի վիւքէլա ազա-սընն վիրուտի ագբպինտէ, մէճլիսի վիւքէլա թարաֆընտան ինթիխապ օլունաճագ տըր։

Մատրիտ, 29 օգոստ.- Գօլէրա իլլէթի, Թօլէա վէ Վալանս վի-լաեէթլերինտէ քէսպի չիտտէթ իթ-մէքտէ տիր։ Պէշ վիլաեէթտէ գօ-լէրա իլլէթի մէճմուտ օլուպ, տիւն-քի կիւն 100 վուգուաթ վէ 47 վէ-ֆիեաթ թէհագուգ իթմիշ տիր։

Բէթրէսպուրկ, 29 օգոստ.- Մօս-գուա զազէթասը՝ Ֆրանսա վէ Ռու-սիա միեանընտաքի միւշարէքէթի էֆքեարը պէրտէվամ օլտուզու-նու վէ Ֆրանսանըն էնտիշէտէ պու-լունմամասը լազըմ կէլտիկինի եա-զըեօր։

Բէթրէսպուրկ, 29 օգոստ.- Ա-վսթրիանըն Բէթրէսպուրկ սէֆիրի գօնթ տը Վօլքէնշթէյն մէէզուէն Բէթրէսպուրկտան հարէքէթ իթ-միշ տիր։

Բարիս, 29 օգոստ.- Ֆրանսա տա-նանմասընըն Իթալիա գրալընը սէ-լամլամագ իչին Իսբէչիաեա ազի-մէթ իթմէեէ էմր ալտըզընա տայիր տէվէրան իտէն չայեա պի էսաս տըր։

Մարսիլիա, 29 օգոստ.- Պուշ-տիւ Բօն վիլաեէթի մէճլիսի ումումիսի՝ Ֆրանսանըն տիւէլի էճնէպիեէ իլէ ագտ իթմիշ օյտուզու թիճարէթ մուահէտտաթընըն քեաֆէսինի բէտտ իթմէեէ էքսէրիեէթ իլէ գարար վիր-միշ տիր։

ԹԷՊՐԻՔԵԱԹ ՎԷ ՇԻՀՐԻ ԱՑԻՆ

Եէվմի ճիլուսը հազրէթի Բատի-շահի միւնասիպէթիյլէ տիւնքի կիւն մանսուպ վէ մաազուլ պիլճիւմլէ վիւքէլաի ֆէխիամ, միւշիրան, վիւ-զէրա, իլլէմա վէ սայիր պէնտէ-կեանը սատագաթ իթթիսամ՝ մա-պէյնի Հիւմաեունա ազիմէթլէ, ար-զը թէպրիք վէ ուպուտիյեէթ իթ-միշլէր տիր։

Զաթը հազրէթի Բատիշահի, գա-բինի սանի հաճի Ալի պէյ էֆ.հազ-րէթլերի վասթըլա թէպլիգ վէ թէպշիրի սէլամ պուեուրտուգլարը կիպի, Խըտիվը սապրգ Իսմայիլ բա-շա հազրէթլերիյլէ մախտումլարը հագգընտա տախի պէզլի թալթի-ֆաթ պուեուրմուշլար տըր։

Բաթրիգ էֆէնտիլեր վէ խախամ պաշը գայմագամը էֆ.հազարաթըյ-լա սայիր բուէսսաի բուհանիեէ տա-խի լիեճլիլ թէպրիք ագիմէթ իթ-միշլեր, վէ քէզալիք հաճի Ալի պէյ էֆէնտի հազրէթլերի վասթասըյլա մազհարը իլթիֆաթը սէնիյեէ օյմուշ-լար տըր։

Պիլճիւմլէ սի.ֆէրաի էճնէպիեէ թարաֆընտան պէրաի թէպրիք պաշ թէրճէմանլարը իրսալ գըլընմասը.յ-լա, թէշրիֆաթը ումումիեէ նազրը Միւնիր բաշա հազրէթլերի վասը-թասը.յլա պէեանը մահզուզիեէթի սէնիյեէ պուլլուրմուշ տուր։

Խըտիվը Մրսրը վէ Մէքքէ էմիրի բաշալար հազարաթըյլա վալիլեր, միթէսարրըֆլար վէ թաշրատա պուլունան սայիր մէմուրիյնի պէնամ վէ բուէսսաի բուհանիեէ տախի թէ-լէկրաֆնամէլերլէ արզը թէպրիք վէ ուպուտիյեէթ իթմիշլեր տիր։

Էվրօբա հիւքմտարանը զիյշանը.յ-լա Իրան շահը հազրէթլերի տախի պաթէլէկրաֆ իճրաի բասիմէի թէպ-րիքեաթ իյլէմիշլեր տիր։

Թիճարէթ վէ նաֆիաա նէզարէթի մուհասէպէճիսի Սաատի պէյ էֆ.հազրէթլերի՝ տիւն պէրաի թէպրիք վէ ուպուտիեէթ մապէյնի Հիւմա-եունա ազիմէթ իյլէտիքլերի սըրբա-տա սուրէթի մախսուսէտէ մազհարը թալթիֆ վէ Իմթիեազ նիշանընըն ալթուն միտալեասընա նայիլ օյմուշ-լար տըր։

Տիւն իճրա օլունան չէհրի այինէ կէլինճէ, սայիր սէնէլէրէ գըեաս օ-լունամաեաճագ պիր սուրէթտէ բէք միւքէմմէլ վէ տեպտեպէլի օլուպ, Եըլտըզ սերայը Հիւմաեունու իլէ ճի-վարլարը, վէ Իսթանպօլ, Գալաթա, Պէյօղլու, Պօղազ-իչի վէ սայիր ճի-հէթլեր, վէ օրալարտա պուլու-նան էպնիեէյի էմիրիեէ, սահիլխա-նէլեր, գօնագլար, քէօշքլեր, խանէ, մաղազա վէ տիւքքեանլար վէ հէր միլլէթին միւէսսիսաթը խայրիեէսի, վելհասըլ հէր թարաֆ, հատտ-սըզ հիսապսըզ ֆէնէրլեր, ֆանօս-լար վէ սայիրէ իլէ տօնատըլմըշ, վէ «Բատիշահըմ՝ չօգ եաշա» իպարէլ ճէլիլէսինի հավի միւթէատտիտ լեվհալար՝ հէր եէրտէ թաաղիգ գը-լընմըշ, էնվաի մահիթապլար վէ ֆիշէնքլեր եագըլմըշ, վէ եէր եէր ասքէրի վէ սայիր մուսիգալար թէ-րէննիմնազ իտիլէրէք, պինլէրճէ էհալի շէվգ ու մէսէրրէթլէ եարը կիճէեէ գատար քէմալը ինթիզամ տաիրէսինտէ թէնէզզուհ վէ իճրաի չատիմանի իթմիշլեր տիր։

Ճիւսուսը Հիւմաեուն միւնասի-պէթիյլէ, հապսխանէի ումումիտէ պուլունան մահպուսիյնտէն սիլիս-սանը միւտտէթի ճէզալիեէլերինի իքմալ իտէն 46 մահպուսը տիւն սէպիլի թախլիեէ օյունմուշ տուր։

Պունլարտան 25 ի Իսլամ, 10 ու Էրմէնի, 7 սի Ռում, վէ 4 իւ Եէ-հուտի տիր։ Իսլամլարը պիրի գա-տըն, իքիսի Իրանը վէ Ռումլարը պիրի գատըն տըր։

Հապսխանէի ումումիտէ մէվճուտ օլան 500 մահքիմէ, պու քէրրէ սէպիլլերի թաթլիեէ գելընան 46 նէֆէր նիսպէթ իտիլտիքտէ, մէվ-ճուտուն 100 տէ տօգուզու աֆվը Շահանէեէ մազհար օյմուշ տիմէք տիր։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Զըգան ճումաա կիւնի Ռումա-նիա սէֆիրի հուզուրը հազրէթի Բատիշահիեէ չըգտըզընտա, Ռումա-նիա գրալը Շարլ հազրէթլերինին խաթթը տէսթիյլէ մուհարրէր պիր նամէի մախսուս իլէ զաեէթ միւ-քէմմէլ վէ միւզէյեէն պիր գըթա բէսմ ալպօմունու զաթը հազրէթի Բատիշահիեէ թագտիմ իթմիշ, վէ թարաֆը Շահանէտէն սէֆիրի միւ-շարիլէյհին դէվճէսինէ Շէֆագաթ նիշանընըն պիրինճի բիթպէսինտէն պիր գրթասը իթա վէ իհսան պուլ-բուլմուշ տուր։

—Տէրիսաաաէթ կէլտիկինի եազ-տըզմըզ Իզմիր էշրաֆընտան Եահ-եա Հաեաթի բաշա հազրէթլերինին իշպու մուվասըլէթի՝ Համիտիեէ շիրքէթինին հիսսէ սէնէտաթընտան տօլանը շիրքէթի մէզքիւրէ իլէ Նա-ֆիաա նէզարէթի արասընտա զու-հուրա կէլէն միւշքիլաթը թէսվի-եէսի մազսէտինէ մէսնի պուլուն-մուշ տուր։

—Մ. Դաուլլա վէ Մ. Վիժիեէնին շըմէնտըֆէր ինշասը հագգընտա թագտիմ իյլէտիքլերի լայիհալարը պիր գօմիսիօնը մախսուս թարաֆըն-տան թէտգիգ իտիլմէքտէ օյտուզու խապէր ալընմըշ տըր։

Մ. Դաուլլանըն թալէպի վագբը-նա, Տէտէ-աղաճտան Սէյլանիեէ գատար թէմտիտի միւթէսավվէր օլան խաթթըն ինշասը շարթըյլա մուվաֆֆագաթ իտիլէճէկի կիպի, Մ. Վիժիեէնին լայիհասընըն գա-պուլի տախի, միւմանիլէյհին Մու-տանիա, Պրուսա, Քէօթահեա վէ Գօնեաեա գատար պիր տէմիր եօլ ինշա իյլէմէսի շարթընա թաալիգ իտիլմիշ իմիշ։

—Պուեիւք-ատատա թէէսսիսի մուգարրեր օլան լիման հագգընտա էհալիի ճէզիրէնին մուխալիֆ օյ-տուզու եաղըլմըշ իսէ տէ, Սապահ ղազէթասը՝ պու հավատիսի թէք-զիպ իլէ, իշպու թասավվուրուն՝ է-հալինին արզուսունա միւսթէնէտ ի-տուկինի պէեան իսլեօր։

—Ատա-բաղարընընը էօթէ թա-րաֆընտա պուլունան վէ շէմէնտ-ֆեր խաթթը իւզէրինտէ քեային օլան 13 քէօյ էհալիսի, պու քէրրէ Նաֆիա նէզարէթինէ պիր իսթիտա-նամէ թագտիմ իտէրէք, Պալապան մէվզբինտէ պիր ըսթասիօն ինշա օյունմասընը բէճա իթմիշ, վէ իս-թիտաի վագբա նէզարէթի միւշա-բիլէյհաճա գապուլ օյունարագ, տէրատէսթի թէտգիգ պուլունմուշ տուր։

—Եաթագլը վահօնլար գումբա-նիասը միւտիրի ումումիսի Մ. Նա-քէլմակէրսին Մուտանեատան Պը-րուսսեա գատար միւմթէտ օյուպ, պունտան օն ալթը սէնէ մուգատ-տէմ թարաֆը հիւքիւմէթի Սէնիյ-եէտէն ինշա իտիլմիշ օյան խաթ-թըն իքմալի իմթիեազընը թալէպ իյլէտիկի մալիւմ տիւր։

Պիր մէթրօ կէնիշլիկինտէ վէ թագ-բիպա գբրդ քիլօմէթրօ պօյունտա օյան պու խաթթըն իմթիեազը Մ. Նաքէլմակէրսէ վէրիլէճէք օյուրսա, միւմանիլէյհ՝ խաթթը մէզքիւր ին-շասընը իքմալ իտտիքտէն պաշ-գա խաթթը Զիթլի սուլարընա գա-տար թէմտիտ իյլէմէք իւզրէ եինէ օ կէնիշլիքտէ պիր շիւպէ ինշա ի-տէճէկի կիպի, Մուտանեա իլէ Պան-սըրմա պէյնինտէ քեային նօգթա-տան պէտ իլէ Քէօթահեա, Աֆիոն Գարա հիսարը վէ Գօնեաեա վասըլ օյմագ իւզրէ, տիկէր պիր շիւպէ տախի ինշա իյլէեէճէք տիր։ Ան-ճագ պու իքի շիւպէնին ինշասը իխթիեարի օյուպ, մէզքիւր շիւպ-լերէ տայիր քէշֆիեաթ իճրա իյ-լէմէք վէ ինշա օյունուպ օյունմա-եաճագ հագգընտա հիւքիւմէթի Սէնիյեեէ պիր ճէվապ վէրմէք իւզրէ, Մ. Նաքէլմակէրսէ ալթը այ միւտտէթ վէրիլէճէք տիր։

Մուտանեատան Պրուսաեա գա-տար ինշա իտիլմիշ օյան խաթթ իլէ էտէվաթը միւթէհարրիքէսի 25 պին լիրա մուգապիլինտէ, միւմանիլէյհէ թէրք օյունուպ, եաղընըզ Մուտան-եա վէ Պրուսա խաթթը միւսթէս-նա օյարագ խաթթըն սայիր շիւպ-լերի իչին հիւքիւմէթի Սէնիյեէ քիլօմէթրօ պաշընա սէնէվի սէֆիզ պին ֆրանգ թէէմինաթ կէսսէթ-րէճէք, վէ միւտտէթի իմթիեազ 20 սէնէ օյաճագ տըր։

Իխթիեարի օյարագ ինշա գելը-նաճագ օյան շիւպէլէր իչին օն պէշ պին լիրատան իպարէթ թէէմինաթ ագչէսի վէրիլէճէք տիր։

—Ախիրին Լոնտրատան շէհրիմի-զէ կէլմիշ օյան Իզմիր-Դասապա տէ-միր եօլու տիրէքթօրու Մ. Քէմբլին՝ Սօմա խաթթընը Պալըքէսիրէ գա-տար թէմտիտ իթմէք միւսատտէ-սինի թալէպ իտէճէկի իշիտիլմիշ տիր։

—Ռում բաթրիգխանէսի թարա-ֆընտան Պապը Ալիեէ թագտիմ գելընաճագ օյան ճէվապնամէ լա-յիհասընը թէտգիգ իլէ, մէզքիւր լայիհաճա թատիլաթ իճրա իտի-լիպ իտիլմէմէսի հագգընտա պիր գարար իթթիխազընա մէմուր օյան գօմիսիօն բաթրիգխանէտէ ագտը իճթիմա իթմիշ տիր։

—Իզմիր բօլիս միւտիրի էմին պէյ էֆ.եէ Իթալիա տէվլէթի թարա-ֆընտան Գուրօն տ'Իթալի նիշանը վէրիլմիշ տիր։

—Մուվագգաթէն մէյվէ կէօմ-բիւկիւ օլմագ իւզրէ Սիրքէճի խ-կէլէսի գուրպինտէ ինշա իտիլէն տաիրէ խիթամ պուլուպ, կէօմրիւք հէյեէթի մէզքիւր տաիրէեէ նագլ իթմիշ տիր։

—Ռումանիատա եագընտա իճրա օլունաճագ օյան ասքէրի մանօվրա-լար իչին Պապը սէրասքէրիատէն պիր զապիթ իսթէնիլմիշ տիր։

—Հապսխանէլէրին թանզիմի ահ-վալը ումումիեէսի զըմնընտա Պապը Ալիտէ միւթէշէքքիւլ գօմիսիօն էվ-

ֆէլքի կիւն ագտը իճթիմա իթմիշ, ե վիլաեաթտա պուլունան հապանէլերին մուամէլաթը հաղբրէսի մանէլերինէ լազըմ կէլէնլերտէն մանիմաթը էսասիեէ իսթիհսալ գընմիշ տիր։

—Եանկընլարըն վուգուինի մէն Ֆինին Նուրաի տէվլէթաէ պիր նիշանամէ գալէմէ ալընտըզը, վէ պունտան պէօյլէ աիշապ վէ սըգ պինալար ինշասը մէն օլունաճազը մէ եէնի եանկըն թուլումպալարը էլպիյլէ, հէր թարաֆա թէվզիի մուգարրեր իտուկի, վէ Ցերիսատէթտէ օլան թուլումպաճբլարըն թահթը ինթիզամա ալընաճազը իտիրիմիշ տիր։

—Զրգան հաֆթա Պէյօղլունտա միւհթէրեգ օլան Սէպահ ֆոթոկրաֆխանէսիյլէ տիկէր միւհթէրեգ օլան տայիրէլէրին պագաեասը կէլէն կիւն թէքրար աթէշ ալմըշ իսէ, իքի մահէլլէ թուլումպասը եէթիշէրեք, աթէշ տէրհալ սէօնտիրիլմիշ տիր։

—Սարբեարտա սաքին ճէվահիրի Ստեփան աղանըն գէվճէսիյլէ մախտումունուն քէյֆիեէթի գաթինտէն տօլաեը միւթթէհիմ պուլունան քէսանընն մուհաքէմէլերինէ հինաեէթ մահքէմէսինտէ տէվամ օլունմասը մուգաշրեր իքէն, պաղը էսպապը գանունիեէե մէպնի, մուհաքէմէնին տէվամը գապիլ օլամատըզը ճիհէթլէ, վագթը ախէրէ թաայիդ օլունմուշ տուր։

—Ցիւն կիճէ սաաթ 4 պուչուդ գարարլարընտա Իսթանպօլտա եէնի-ճամինին պէքճի տայիրէսինտէն աթէշ գուհուր իտէրէք, տայիրէնին պիր միդ տարը միւհթէրեգ օլմուշ, վէ պու սապահ տախի Պէյօղլունտա Թընէլ ճիվարընտա Սօֆիա Նամ սօղագտան հարիգ գուհուր իտէրէք, 6 պապ խանէ իլէ 3 տիւքքեան եանմըշ վէ 2 խանէ տախի աթէշի սէօնտիրմէք իչին եըդտըրըլմըշ տըր։

—Պրուսա վիլաեէթի տախիլինտէ Պիլէճիք ճիվարընտա պիր գաչ սէնէտէն պէրու Հայտուալուգ իթմէքտէ օլան Ռընավուտ Սիւլէյմանըն ֆրրգասընտան Հասան, Հիւսէյին, Մուսթաֆա վէ Եօրկի Նամ խատպէրը՝ պու քէրրէ Սիրքէճիտէ վագը ըսթասիօն օթէլինտէ տէրտէսթ իտիլէրէք, թահթը թէվգըֆա ալընմըշլար տըր։ Մէրգումլարըն եաթաղը օլան Տիգրան Նամ չախսըն խանէսինտէ 5 բէվօլվէր վէ բէք չօգ եաթաղան իլէ սայիր այեաթը նարիեէ, վէ օթէլտէ 500 օսմանլը լիրասը իլէ պաղը սիլահ պուլունմուշ տուր,

Մէրգում Ցիգրան թէվգըֆ իտիլմիշ, վէ իւզէրինտէ օթուզ լիրա չըգմըշ տըր։

Պու խապիսլէր, վագթինտէ եազտըզմըզ վէճհլէ, Անատօլու չըմէնտըֆէրի միւհէնտիսլէրինտէն պիրինի տաղա գալտըրարագ 1400 լիրա պէտէլի խէլաս ագչէսի ալարագ սալը վէրտիքլէրի կիպի, Պրուսա թարաֆլարընտա գօգա թիւճճարընտան պիրինին օղլունու տախի տէրտէսթլէ, 400 լիրա մուգապիլինտէ սալը վէրմիշլէր տիր։

Պունլարըն Իսթանպօլա կէլմէլէրի սէպէպլէրի հէնուզ մալիւմ օլմաեըպ, պաղը ըէֆիդլէրինին տախի ֆիրար իթմիշ օլմալարը մէմուլ իտուկինտէն, Զապթիեէ նէզարէթինտէն լազըմ կէլէն միւթէսարրըֆլըգլարա թէլէկրաֆլար չէքիլմիշ տիր։

Տիվանը մուհասէպաթ միւտաի ումումիսի Սագըզ Յովհաննէս էֆէնտի հազրէթլէրինին Սէնաթի նէֆիսէ մէքթէպինտէ մուալիմ պուլունտուգլարը զէման՝ թալէպլէեէ թագրիր իթթիքլերի տէրսլէրտէն միւթէչէքքիլ տիր։

(1858 Ճիտէհրտական տեղեկ.)

Շու թարիֆ իթտիկիմիզ հալրի՝ պիր թարզը, ֆինուէնը էն զիեատէ իլէրուլէմիշ օլտուղու մէմլէքէթլերտէ պիլէ վագթ վագթ միւշահէտէ օլունմուշ տուր։ Շէօյլէ քի, ֆէննճէ եէնի պիր չըզրը աչըլմըզը զէմանլարտա, պիր թարաֆտըզը գէմանլարտա խալգ պիլտիկինտէն շաշմաեարագ, էօթէտէն պէրու միւթէլէզիզ օլտուղու ուսուլտէն ֆէրրաղաթ իտէմէտիկինտէն, վէ • եէնի ուսուլի իճատ իտէնլէր իլէ թարաֆտարլարը, անը մութլագա ղարաֆտարլարը, անը մութլագա ղարպուլ իթտիրմէք գայտընա տիւշտիւկիւնտէն, պիւեիւք պիր իսթիլաֆ վուգուինին, կէրէք էտէպիեաթտա, կէրէք բէսսամլըգ վէ մուսիզիտէ էմսալի կէօրիւլմիւշ տիւր։ Հաթթա պու եօլտա զուհուր իտէն միւնաղաալարտա, հէր քէս, հագգը հագգսըզ, բէնտի ըէյինին թէրվիճինէ չալըշտըզընտան, հէր իքի թարաֆըն սէօզիւ ղարագ վէ միւպալէղատան գուրթուլամամագ չարէսիզ օլմասը,լա, զիհինլէր պիր գաթ տահա թախտիշ իտիլմիշ տիր։

Անճագ վագըթլար կէչտիքտէն սոնրա, իբի թարաֆտա հագգը վէ հագգսըզլըզը մէյտանա չըգմըշ, վէ պու կիպի ինսթիլաֆլար հիւսնի թապիեաթըն էսասընը չիւրիւթմէ տիքտէն պաշգա, պէլքի պիր տէրէճէ տահա սահիհլիկէ եագլաշմասընա խըտմէթ իթմիշ տիր։

Զիւնքի ֆէննին միւքէմմէլիեէթի հէր նէ գատար չիմտիեէ տէկին զուհուր իթմիշ օլան էն նէֆիս սասրընտան գրեաս օլունուր վէ պաղը ճիհէթտէ անտէն տահա ալէասընը զուհուրա կէլէպիլմէսի թասավվուր օլունամազ իսէ տէ, ֆէննէ պիր հատտ թայեին իթմէք, վէ նիհայեէթ տէրէճէսի պու տուր, պունտան էօթէսի եօգ տուր տիմէք տէ ճայիզ օլամազ։ Հիւսնի թապիեաթ իսէ, ֆէննին էն միւքէմմէլ սուրէթլէրինի ֆէրգ իթմէքտէն իպարէթ օլտուղունտան, տահմա պագի տիր, վէ զիքը իթտիկիմիզ իսթիլաֆլարա սէպէպիյեէթ վիրէն եէնի ուսուլին ֆէննճէ հագրգաթա եագլաշըրը հալտէ, էսկի ուսուլէ զալէպէ իթմիշ, վէ եախոտ էսկի էֆքեարը ազ չօգ թատիլէ մէտար օլմուշ օլմասը տա պունա տելալէթ իտեր։ Զիրա հիւսնի թապիեաթա կէրչէքտէն մուվաֆֆագ օլան օեէնի ասարընը գատար ու հապիեէթի եավաշ եավաշ զիհինլէրտէ եէր իտերէք, ագրպէթ ամմէնին մագպուլիեէթինէ մաղհար օլմուշ տուր։

Պունտան մաատա հիւսնի թապիեաթտա, ագլըն վէ թահսիլին տէ զիեատէսիյլէ մէտխէլի վար տըր։ Հիւսնի թապիեաթըն մահիյեէթինի արաշտըրաճագ օլսադ, կէօրիւրիւզքի, իքի մէզիյեէթտէն թէրէքքիւպ իտէր, վէ պունլարըն պիր եէրէ կէլմէսիյլէ թէմամ օլուր։ Պու մէզիյեէթլէրտէն պիրի ֆէնն հիսսինէ մալիք օլմագ, պիրի տէ օ հիսսի թալիմ վէ թէրպիեէ իլէ իսլահ իթմէք, եանի ֆէննտէ միւքէմմէլ եէնի ուսուլ ֆէննճէ հագրգաթա եագլաշըրը լաեըգըյա պիլմէք տիր քի, պու իգթիտար միւճէրրէտ ֆէննին թահսիլիյլէ, եախոտ ասարը ֆէննիեէնին տիւրլիսիւնիւ վէ էն նէֆիսլէրինի կէօրէրէք տիպգաթլըճա միւթալեա վէ մուգաեէսէ իթմէքլէ հասըլ օլուր։

Ֆէննն հիսսի, ասարը ֆէննիեէնին գըյմէթինի թագտիր իչին քեաֆի օլամազ։ Ֆէննի լաեըգըյա անլամագ, գուսուրլարըյա ֆազիլէթլերինի քէշֆէ միւգթէտիր օլմագ իչին, ֆէննն սահիպինին օ էսէրի վիճուտէ կէթիրտիկի զէման, նէ կիպի միւչքիլաթա թէսատիֆ իտերէք, անլերէ նա՛սըլ վէ նէ՛ տէրէճէ զալէպէ իտէպիլմիշ։ Վէ թասավվուր իթտիկի ֆիքրի իճրա իթմէք իչին անը նէ՛ կիպի գայիտէլերէ թաթպիգ իթմիշ օլտուղունու պիլմէք լազըմ կէլիր քի, օ ֆէննն էսէրի հագգընտա չիւպհէ վէ խէթատան սալիմ օլարագ տօղրու պիր ըէյ պէեան օլունագլըսին, վէ տէեէրինի անլամաեա իգթիտար հասըլ օլուն։ Հէր ֆէննին կէրէք նազարիեաթճա, կէրէք ամէլեաթճա, պիր թագըմ ֆայիտէլերի վար տըր քի, անլերէ վագըֆ օլան՝ տօղրուշտան հայիզ օլտուղու ֆէննն հիսսինէ պու եօլտա մալիմաթընը տա իլավվէ իտերէք, հիւսնի թապիեաթճա պաշգալարընա էլպէթթէ ֆայիդ օլուր։

(Տէվ-Դ)

ԽԱՅԻՆ ՎԱԼԻՏԷ

62

Սէրժ Գուրավիէֆ, էհէմմիեէթսիզ սէպէպլէրէ մէպնի սըգ սըգ Մ. տը Լօրպագը խանէսինէ կիթմէքտէ օլմասընա, կէրչի քէմալը նէզաքէթլէ գապուլ օլունմագտա իտի իսկ տէ, տէրքեար ալան սէրպէսթ թապիեաթընա բաղմէն, իսթէտիկի կիպի հարէքէթ իտէմէքտէ վէ կէօրիւշէմէմէքտէ իտի։

Ըընէ, մէրգումտան խոշլանմասընը կիպի, մատմազէլ տը Լօրպագ տախի ալէնի սուրէթտէ իսթիհզա իթմէքտէ, ֆագաթ Սէրժ, իշպու իսթիհզաեը ֆէհմ իտէմէմէքտէ իտի։ Բօզա կէլինճէ, մէրգումտան տօլաեը էօյլէ պիր նէֆրէթ հիսսինէ թապի պուլունմագտա իտի քի, օ հիսսին մէնի գապիլ տէյիլ իտի։

Եալընըզ Թէրէգ, Սէրժի, ինսանիյէթէրէվրլիկի վէ խայրխահլըզըյա թանըմըշ վէ տօգթօր տը Լօրպագն թէվէճճիւհաթընը գազանմըշ օլան մատամ Գուրավիէֆին օղլու պուլունտուղու ճիհէթլէ, պիր տէրէճէ սուրէթի հասէնէտէ գապուլ իթմէքտէ իտի։

Ֆիլվագը էկէր Բօզուն խանէի մէզքիւրտէքի վազիեէթի, մաաշը պիր մուալիմ գապիլինտէն օլա իտի, նէզաքէթ վէ հարաքեաթը նիւվազիշքեարանէտէն սիպէհրէ պուլունան Սէրժ՝ էլպէթթէ հատտը իթիտալը թէճավուզ իտէրէք, չայեանը թէօհմէթ մուամէլաթտա պուլունուրտու։ Հալպու քի մուալիմէի մէրգումէ, Ըընէնին պիր գըզգարընտաչը մագամընտա օլտուղունտան, Սէրժ՝ տէրէճէի իթիտալը թէճավուզա ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտի։ Պունտան գաթինազար, մէրգում օթէլէ հէր կէլիչինտէ, ըէֆագաթընտա պուլունան խըզմէթճի մարիֆէթիյլէ, պիրի խանէ սահիպէսի գատընա, իքինճիսի մէրգումէնին գըզընա վէ տիկէրի մատմազէլ Բօզ Մատուեա մախսուս օլարագ իւչ ատէտ չիչէք պուքէթի կէթիրմէքտէ իտի։

Հիյնի գապուլինտէ Սէրժ, պիր չարեէք գատար չունտան պուսնտան պահս իտիպ, պատէհու պիր թարաֆա չէքիլէրէք, մուալիմէ իլէ կէօրիւշմէք, վէ հիսսիեաթընը մէզպուրկեէ արզ իյլէմէք իւզրէ պիր թէտպիր տիւշիւնմէքտէ իտի։

Լաքին պիր տիւրլիւ չարէ պուլամատըզընտան, վէ մէրգումէնին եանընա տա եագլաշմաեա ճէսարէթ իտէմէտիկինտէն, ահ ու վահլար իթմէք, վէ աղըն իտէմէտիկինտէն, Սէրժ, թահսիլ գէրգէզ քէյֆիեէթ իտէնէ գատար քէնտիսինէ պէքլէմէսինի ըէճա իյլէտի, վէ Սէրժին եանլըշըգլա կիրտիրիլտիկի սալօնտա, իքի կէնճ գըզլար պուլունուպ, Բօզ՝ Ըընէնէ բիեանօ տէրսի վէրիեօրտու։

Սէրժ, պու տէֆա տախի էլինտէ չիչէք պուքէթլէրի օլտուղու, վէ գալպի հէեէճան իչինտէ օլուպ, կէօզէրի տախի հատտէն զիեատէ բարլատըզը հալտէ, բիեանօեա եագլաշտը, վէ քէլամա աղազ իտէճէք իքէն, մատմազէլ Ըընէ, պու տէֆա իսթիհզաեը պէր թարաֆ իտէրէք։

— Ազիզիմ միսսիս, հէր վագըթ պիզէ չի՞չէք մի կէթիրէճէքսինիզ։ Ղալիպա չիչէքլէրի ըէք պօլ պուլմուշսունուզ, տէտի։

Սէրժ տախի չէօյլէ ճէվապ վէրտի։

— Մատմազէլէր, պու չիչէքլէր մահգա սիզէ թագտիմ օլունմագ իչին եարատըլմըշ օլմալարըյա վազիֆէլէրինի իճրա իթմէքտէ տիրլէր։ Զիչէքլէր՝ չիչէքլէրի ճէլպ իտէրլէր։ Սիզէ չիչէք թագտիմ իթմէք, սիզի քէնտինիզ իեատէ իթմէք տիր։

Մատմազէլ Ըընէ։ — (Գահգահա իլէ կիւլէրէք։) Հա՛ հա՛ պու իֆատէնիզսօն մօտա օլան ճիլվէլէրտէնօլմալը։ Զիչէքլէր՝ չիչէքլէրի ճէլպ իտէր իսիչ։ չիչէքլէրի պիզէ թագտիմ իթմէք՝ պիզի քէնտիսիզէ իեատէ իթմէք իսիչ։ Տօղրուսու պու իֆատէի աշըգպազանէ ասլա իչիտիլմէմիշ տիր։ Հագըգէթէն ըէք կիւզէլ, ըէք խօշ, ըէք լաթիֆ պիր թապիր տիր։

Սէրժ։ (Պու իսթիհզաքեարի իլթիֆաթը ճիտտի մագամընտա թէլագը իթտիկինտէն։) Մատմուազէլ, իլթիֆաթընըզ ֆազլա տըր։

— Խա՛յր, խա՛յր, ֆազլա օլմաեըպ, զաեէթ հագգը տըր։ Լաքին սիզին չու կիւզէլ պուքէթլէրինիզ միւնասիպէթիյլէ, սիզէ ճիւզի պիր խյզահաթ իթա իտէճէկիմ։

—Խյզահա՞թ մը։

— Էվվէթ։

— Նէ՞ կիպի խյզահաթ։

— Տօղրու մալիմաթլարը պուլունտուղունու իտիեանօեա եագլաշտը, վէ քէլամա աղազ իտէճէք իքէն, մատմազէլ Ըընէ, պու տէֆա իսթիհզաեը պէր թարաֆ իտէրէք։

— Ազիզիմ միսսիս, հէր վագըթ պիզէ չի՞չէք մի կէթիրէճէքսինիզ։ Ղալիպա չիչէքլէրի ըէք պօլ պուլմուշսունուզ, տէտի։

Սէրժ տախի չէօյլէ ճէվապ վէրտի։

— Մատմազէլէր, պու չիչէքլէր մահգա սիզէ թագտիմ օլունմագ իչին եարատըլմըշ օլմալարըյա վազիֆէլէրինի իճրա իթմէքտէ տիրլէր։ Զիչէքլէր՝ չիչէքլէրի ճէլպ իտէր իսիչ։ չիչէքլէրի պիզէ թագտիմ իթմէք՝ պիզի քէնտիսիզէ իեատէ իթմէք իսիչ։ Տօղրուսու պու իֆատէի աշըգպազանէ ասլա իչիտիլմէմիշ տիր։ Հագըգէթէն ըէք կիւզէլ, ըէք խօշ, ըէք լաթիֆ պիր թապիր տիր։

Սէրժ։ (Պու իսթիհզաքեարի իլթիֆաթը ճիտտի մագամընտա թէլագը իթտիկինտէն։) Մատմուազէլ, իլթիֆաթընըզ ֆազլա տըր։

— Խա՛յր, խա՛յր, ֆազլա օլմաեըպ, զաեէթ հագգը տըր։ Լաքին սիզին չու կիւզէլ պուքէթլէրինիզ միւնասիպէթիյլէ, սիզէ ճիւզի պիր խյզահաթ իթա իտէճէկիմ։

—Խյզահա՞թ մը։

— Էվվէթ։

— Նէ՞ կիպի խյզահաթ։

— Տօղրու մալիմաթլարը պուլունտուղունու իտ-

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Ի քինճի օրտուի Հիւմաեուն էրքեանը հարպիեէրէ յիսի Հաճի Խալրի բաշանրն տամատը Ֆուատ պէյէ բիւթպէյի սանիեէ սրնրֆը սանիեի. Միրի միրանի ճաֆիր Մահմուտ բաշանրն պիրատէրի Մէհէմմէտ Ալի վէ մախտումու կէնճսէրը պէյլէրէ բիւթպէյի սանիեէ սրնրֆը միւթէմայիզի.

Էրզրում վիլաեէթի տախիլինտէ քեային Տիեատին գազասը գայմագամլրը՝ Գարա-քիլիսէ գազասը գայմագամը Իպրահիմ պէյէ.

Վիլաեէթի մէզքիւրէ տախիլինտէ Գարա-քիլիսէ գազասը գայմագամլրը՝ Տիեատին գայմագամը Մէհէմմէտ Համտի էֆէնտիեէ թէվճիհ.

Միրի միրանտան ճաֆիր Մահմուտ բաշանրն պիրատէրի Մէհէմմէտ Ալի պէյէ կիւնճիւ Մէճիտի.

Խըտիվը սապրգ իսմայիլ բաշա հազրէթլէրինին քէրիմէսի Ֆաթմա վէ Մէհէմմէտ Ալի բաշա հազրէթլէրինին քէրիմէսի Զէպիտէ խանըմ էֆէնտիլէրէ Լինճի Շէֆգաթ.

Տէրիսաատէթ Քիլտանի բաթրիգլիկի վէքեալէթինտէ պուլունան բահիպ Գրսի Իլիա էֆ.էէ Յիւնճիւ, վէ Քիլտանի ումում մէքեաթիպ միւտիրի բահիպ Հուրի Եուսուֆ Գոմա էֆէնտի իլէ բաթրիգխանէ պաշքեաթիպի Բազիպ Գրս ի Իսթէֆան Իսա էֆ.էէ կիւնճիւ բիւթպէլէրտէն Մէճիտի նիշանը զիյշանը Լիհան պույրուլմուշ տուր.

ՍԱՐՐԱՖԻԵԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Գալաթա 20 օգոստ.

Գ. ումումի 18 գաբ. գ. ք.	21	03
Գ. օգոստ. 20 աչըլտուպը գ. ք.	21	02
Իւնիֆիէ գաբ. օգոստ. 18 գ. ք.	—	—
Սէրի A. Ա. Իսթիգրազ	43	00
« B. Բ.		25
« C. Գ.	21	02
Բումէլի չըմէնտէֆէրի	80	25
Ագչէ Ֆայիզի	06	00
Բաբոր	55	00
Հէվալէսիզ	65	00

ՊԱՆԳՍ. ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	09	12
Սթանպոլ պանգասը	07	00
Սօսիէթէ ժէնէրալ	04	33
Թրամվայ	05	10
Սօսիէթէ Օթթոման պանգասը	4	38

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրուշտան	Ղ.	Բ.
Պէեազ Մէճիտիեէ Ֆարգը	1 8	02
Մէթալիք »	101	11
Պէշլիք »	103	15
Ալթընըզ »	103	15
Ինկիլիզ լիրասը	109	36
Ֆրանսըզ ալթունու	87	25
Բոլ	90	20
Գրէմից ալթունու	51	15
Գարպոն գայմէսի	07	67
Իսթիգրազը տախիլի	00	00
Սապահ գ. ք.	58	18
Էշյէն գ. ք.	58	28

ՄԱԹՊԱԱՅԻ

Յ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Մաթպաամըզտա, էլսինէյի միւխթէլիֆէ իլէ, եանի էրմէնիճէ, Թիւրքճէ, Ֆրանսըզճա վէ Ռումճա գազէթա, քիթապ, բիսալէ, տիւեիւն վէ ճէնազէ պիլէթլէրի. գարթ տը վիզիթ, հէր նէվ իլանաթ քեազըտարը վէ սայիրէ դաեէթ թէմիզ, վէ միշիմէրիլէրի խօշնուտ իսէճէք սուբէթտէ միւթէտիլ վէ էմնայինէ նիսպէթլէ էշվէն ֆիեաթլէ թապ օրունմագտա օլսուզու, վէ Թաշրայարտան մէրբիւր լիսանլարտա մաթպաամըզա տօղրուտան տօղրու եազօտ պիլ վասըթա վուգուս պուլաճագ սիբարըշաթը աղ պիր միւտտէթ գարֆընտա վէ քէղալիք էշվէնիյէթլէ իճրա իտիլիպ մահէլլէրինէ թէսլիմ իտիլէճէկլի, վէ պու եօլտա սիբարըշաթ իչին, բուխսաթը ընսիեէսի իսթիհսալ իտիլմէսի լազըմ կէլէնլէրին խաթիհսալը բուխսաթ խուսուսօրնին տախի մաթպաամըզ թալաֆընտան տէրէօֆտէ օլունճաղը, մայիւմի ամմէ պույրուլմագ ի՝ ղրէ, խասսէթէն իլան օլունուր.

ԴԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՕՍՈՒ 222

Պէհէր Մալը, Բէնչէնպէհ վէ Ճումաա իրթէսի կիւնէրի հարէքէթ իտէր.

ՍԹԱՍԻՕՆ		Ս.	Տ.
		Ագշամ	
Տէտէ-ագաճ . . .	Հարէքէթ	12	20
Ֆէրրէ	»	1	29
Պիտիկլի	»	2	33
Սուֆլի	»	3	31
Տիմէթ օղա . . .	»	4	36
Գուրէլի-Պուրկազ	»	5	19
Ուբլի	»	5	46
Էտիրնէ	Հասուլ	6	40
		Ագշամ	

ԴԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՕՍՈՒ 221

Պէհէր Բազար իրթէսի, Չարշէնպէհ վէ Ճումաա կիւնլէրի հարէքէթ իտէր.

ՍԹԱՍԻՕՆ		Ս.	Տ.
		Սապահ	
Էտիրնէ	Հարէքէթ	8	00
Ուբլի	»	8	55
Գուրէլի-Պուրկազ	»	9	40
Տիմէթ օղա . . .	»	10	15
Սուֆլի	»	11	20
Պիտիկլի	»	12	21
Ֆէրրէ	»	1	70
Տէտէ-ագաճ . . .	Վիրուլ	2	22
		Ագշամ	

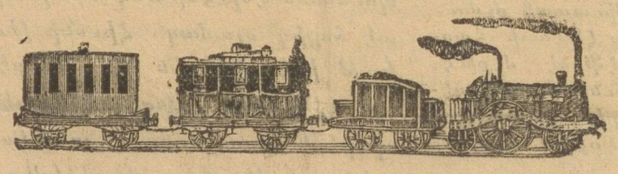

Տէրսաատէթ իլէ Քիշիւք—Զէքմէճէ արասընտա եօլճու թարիֆաը, 1890 Մայիս 1 տէն իբթիդարէն

ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՕՍԸ

ՍԹԱՍԻՕՆ (Տէրսաատէթ Քիշիւք—Զէքմէճէ)	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50
	ՎԱԳԹԸ ՀԱՐԷՔԷԹ																							
Սթանպոլ	Սապ 6 30	Սապ 7 00	Սապ 7 30	Սապ 7 50	Սապ 8 30	Սապ 9 00	Սապ 9 30	Սապ 10 00	Սապ 10 30	Սապ 11 00	Սապ 11 30	Էջղ. 12 00	Ագշ. 1 30	Ագշ. 2 0	Ագշ. 2 30	Ագշ. 3 00	Ագշ. 4 00	Ագշ. 4 30	Ագշ. 5 00	Ագշ. 5 30	Ագշ. 6 00	Ագշ. 6 30	Ագշ. 7 00	Ագշ. 7 30
Գում-գաբու . . .	6 39	7 09	7 39	8 03	8 39	9 09	9 39	10 09	10 39	11 09	11 39	12 09	1 39	2 09	2 39	3 09	4 09	4 39	5 09	5 39	6 09	6 39	7 09	7 41
Եէնի-գաբու . . .	6 43	7 10	7 40	—	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 42	5 13	5 42	6 13	6 43	7 13	7 45
Սամաթիա	6 49	7 19	7 48	—	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 18	11 49	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 47	5 19	5 47	6 19	6 49	7 19	7 51
Եէտի գուլէ. . . .	6 54	7 23	8 01	8 22	8 54	9 21	9 54	10 25	10 54	11 21	11 54	12 22	1 54	2 21	2 54	3 23	4 25	4 54	5 24	5 50	6 24	6 53	7 23	7 56
Մագրի-քէյ . . .	7 09	7 38	8 12	8 39	9 06	Վիսուլ	10 05	10 35	11 06	Վիսուլ	12 06	Վիսուլ	2 06	Վիսուլ	3 05	3 36	4 35	5 05	5 36		6 36	7 04	7 34	8 07
Ա.յ-Սթէֆանոս . .	7 18	Վիսուլ	8 21	8 52	9 15	—	Վիսուլ	Վիսուլ	11 15	—	12 17	—	2 15	—	Վիսուլ	3 45	Վիսուլ	Վիս.	5 45		6 47	Վիս.	7 42	Վիսլ.
Քիւչիւք-Զէքմէճէ.	Վիս.	—	Վիս.	9 02	Վիս.	—	—	—	Վիսուլ	—	12 25		Վիս.	—	—	Վիս.	—		Վիսուլ		6 55	—		—

ԳԱԹԱՐ ՆՈՒՄԷՐՕԼԱՐԸ

ՍԹԱՍԻՕՆ (Քիւչիւք-Զէքմէճէ Տէրսաատէթ)	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	51	49
	ՎԱԳԹԸ ՀԱՐԷՔԷԹ																							
Քիւչիւք-Զէքմէճէ .	—	Սապ 6 50	Սապ —	Սապ —	Սապ —	Սապ 9 26	Սապ —	Սապ —	Սապ —	Սապ —	Սապ —	Ագշ —	Ագշ 1 20	Ագշ —	Ագշ —	Ագշ —	Ագշ —	Ագշ —	Ագշ —	Ագշ —	Ագշ —	Ագշ —	Ագշ 7 06	Ագշ —
Ա.յ-Սթէֆանոս . .	6 33	7 22	—	8 00	8 30	9 29	9 30	—	—	—	—	—	1 30	—	2 30	—	4 00	—	—	—	—	—	7 18	—
Մագրի-քէյ . . .	6 45	7 10	7 40	8 11	8 40	9 34	9 40	10 10	10 40	—	11 40	—	1 40	—	2 40	3 10	4 10	4 40	5 10	—	6 10	7 10	7 43	8 14
Եէտի-գուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 38	9 53	10 24	10 53	11 26	11 53	1 24	1 53	2 26	2 53	3 24	4 24	4 53	5 23	5 55	6 23	7 34	7 57	8 29
Սամաթիա.	6 56	7 26	—	8 26	8 56	—	9 57	10 28	10 57	11 29	11 57	1 28	1 57	2 29	2 57	3 28	4 28	4 57	5 27	5 58	6 27	—	—	8 55
Եէնի-գաբու. . . .	7 02	7 32	—	8 32	9 02	—	10 03	10 34	11 04	11 34	12 03	1 34	2 03	2 34	3 03	3 34	4 34	5 03	5 33	6 04	6 33	—	—	8 39
Գում-գաբու . . .	7 08	7 38	7 59	8 38	9 08	—	10 08	10 38	11 08	11 38	12 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 08	5 38	6 08	6 38	7 42	8 06	8 51
Սթանպոլ	7 16	7 46	8 07	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	11 46	12 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	5 46	6 16	6 46	7 50	8 15	8 54
ՎԻՍՈՒԼ																								

Հաճմի քիւչիւք էշեա պիլա իսթիսնա հէր գաթարտա գապուլ օլունուր։ — Հաճմի պիւեիւք էշեաեա կէլինճէ, պունլար անճագ Տէրիսաատէթ իլէ Մագրի-քէյ արասընտա քեային մէվգիլէր արասընտա ամէտշիւտ իտէն թրէնլէր իլէ նագլ վէ իրսալ օլունապիլէճէք տիր։

50 վէ 49 նիւմէրօլու գաթարլար Տէրիսաատէթլէ Մագրի-քէյ արասընտա եալընըզ 1890 սէնէսի Օգոստոսը էֆրէնճիներին 13 իւնճիւ կիւնիւնէ գատար իշլէեէճէքլէր տիր։

ԻՄԱԼԱԹ ՄԻՒՏԻՐԻԵԷԹԻ